

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje dr. sc. Mirele Holy, u vezi s rekonstrukcijom, dogradnjom i prenamjenom objekta, Ville Leve u Velom Lošinj – odgovor Vlade

Zastupnica u Hrvatskome saboru, dr. sc. Mirela Holy, postavila je, sukladno sa člankom 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), zastupničko pitanje u vezi s rekonstrukcijom, dogradnjom i prenamjenom objekta Ville Leve u Velom Lošinj.

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

Predmetna građevina, Villa Leva u ulici Vladimira Nazora 28, k.č. 86 i 412, k.o. Veli Lošinj, nalazi se unutar zaštićene kulturno povijesne cjeline Veli Lošinj. Radi se o slobodno stojećoj jednokatnoj kući pravokutnog tlocrta građenoj od kamena. Kuća je okružena mediteranskim vrtom i pripadajućom ogradom, nastalima istodobno s kućom. Pripada tipu takozvanih kapetanskih kuća sa stilskim obilježjima kraja 19. stoljeća, koja arhitekturom i vrtnim uređenjem predstavlja glavnu temu graditeljskog nasljeđa Velog Lošinja te svjedoči o urbanoj kulturi povezanoj s pomorskom tradicijom otoka.

Slijed postupanja:

1. Dana 9. listopada 2009. godine podnesen je zahtjev za izdavanje posebnih uvjeta zaštite od strane investitora „Gisdata grupa“ d.o.o. iz Zagreba, Baštijanova 52 i Radovana Smetka iz Zagreba, J. Marohnića 8, za rekonstrukciju postojeće građevine prema projektu izrađenom od strane arhitektonskog biroa „Antired“ d.o.o. iz Zagreba, Ksaver 108.

Posebnim uvjetima zaštite od 20. listopada 2009. godine propisuju se smjernice u smislu poštivanja izvornog stanja građevine te glavnih arhitektonskih elemenata njenog vanjskog oblikovanja, postojećih gabarita građevine kao i postojeće artikulacije pročelja, uz rekonstrukciju i preinake mansarde prema idejnom projektu, korekcije pojedinih otvora na bočnim pročeljima prema izvornom stanju, kao i preoblikovanje pojedinih otvora iz funkcionalnih razloga.

O predloženoj izgradnji podruma ispod objekta, podzemne garaže i bazena, (zahvati neusklađeni s tada važećom prostornoplanskom dokumentacijom), utvrđeno je negativno mišljenje. Također je propisano preispitivanje predložene mogućnosti izgradnje podruma ispod građevine i podzemne garaže te pribavljanje mišljenja licenciranog statičara. Predloženi položaj prilazne rampe, s konzervatorskog gledišta ocijenjen je kao neprimjeren arhitektonskom oblikovanju građevine i konceptu pripadajućeg vrta.

2. Dana 12. ožujka 2010. godine dostavljen je novi projekt istih investitora i projektanta s priloženim stručnim mišljenjem „Statičkog projektnog ureda G&F“ iz Zagreba, Rendićeva 28B, od studenoga 2009. godine, te mišljenjem „Urbanističkog instituta Hrvatske“ d.o.o. iz Zagreba, Frane Petrića 4, od veljače 2010. godine. Na temelju navedenih stručnih mišljenja, dodatnim posebnim uvjetima od 7. travnja 2010. godine prihvaćena je izvedba predloženog podruma ispod glavnog i pomoćnog objekta. Ponovljeno je da s konzervatorskog gledišta predložena garaža nije adekvatan sadržaj za park austrougarske vile i zaštićenu povijesnu cjelinu grada Velog Lošinja, te da je pozicija prilazne rampe garaže neprimjeren konceptiji vrta i građevine. Međutim, s obzirom na kategorizaciju planiranog hotela i opseg investicije, u pokušaju da se kroz turističku namjenu očuva barem dio zatečenih vrijednosti, učinjen je konzervatorski ustupak, te je predloženo preispitivanje kompromisnog rješenja, tj. mogućnosti alternativne pozicije garaže i prilazne rampe na mjestu gdje one ne bi narušavale vizuru glavnog pročelja te reprezentativnog prilaza građevini, odnosno njihovo pozicioniranje na sjevernom dijelu parcele, ispod planirane terase, a predloženo je također i preispitivanje mogućnosti smještaja parkirnog prostora izvan predmetne parcele.
3. Sljedeći zahtjev sa idejnim projektom podnesen je 8. svibnja 2013. godine (investitori: Boran Lončarić iz Zagreba, Kulmerska 26 i Radovan Smetko iz Zagreba, J. Marohnića 8, projektant „Antired“ d.o.o.).

Između ovog zahtjeva i izdanih posebnih uvjeta iz 2010. godine, kojima se rekonstrukcija samog objekta u većem dijelu prihvaća, a zahtjeva preispitivanje rješenja parkirnih mjesta, prošle su preko tri godine, budući da prostornoplanska dokumentacija, važeća 2009. i 2010. godine, kada su izdavani posebni uvjeti, nije predviđala mogućnost parkirnih mjesta, podzemnih garaža ili podruma na predmetnim parcelama. Tek s prihvaćanjem Urbanističkog plana uređenja Velog Lošinja od 18. ožujka 2013. godine postavljeni su prostornoplanski uvjeti za mogućnost izvođenja predviđenog zahvata na predmetnim parcelama, što objašnjava razloge „zastoja“ u postupku u trajanju od tri godine.

Ponovno izdanim posebnim uvjetima zaštite od 5. lipnja 2013. godine ponovljene su smjernice dodatnih posebnih uvjeta od 7. travnja 2010. godine, budući da je dostavljen identičan idejni projekt.

4. Početkom listopada 2014. godine nadležni konzervator usmeno obustavlja zatečene radove u tijeku, započete bez odobrenog glavnog projekta, te zahtjeva dostavu potrebne dokumentacije radi izdavanja potvrde glavnog projekta, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003, 87/2009, 88/2010, 61/2011, 25/2012, 152/2013 i 156/2014).

5. Dana 17. listopada 2014. godine podnesen je zahtjev za izdavanje potvrde glavnog projekta, koji je rješenjem od 13. studenoga 2014. godine odbijen, budući da nije usklađen s gore navedenim posebnim uvjetima i smjernicama.
6. Dana 28. studenoga 2014. godine na temelju stava stručnog kolegija Konzervatorskog odjela u Rijeci izdana je potvrda glavnog projekta.
7. Dana 2. prosinca 2014. godine u Konzervatorskom odjelu u Rijeci službeno je primljena gore navedena žalba investitora. Na nju je odgovoreno dopisom od 9. prosinca 2014. godine u smislu njezinoga uvažavanja, budući da je već izdana potvrda projekta.
8. Na temelju anonimnih dojava građana o uklanjanju predmetne građevine izvršen je terenski uviđaj te je utvrđeno da je građevina u cijelosti uklonjena. Prema raspoloživim podacima pretpostavlja se da je uklanjanje građevine izvršeno početkom 2015. godine. Postupak je proslijeđen Službi za inspekcijske poslove Ministarstva kulture, dopisom od 18. veljače 2015. godine.
9. Dana 24. ožujka 2015. godine dostavljen je glavni projekt, izmjene i dopune, radi izdavanja potvrde. Predmet je međutim u međuvremenu proslijeđen na postupanje Službi za inspekcijske postupke (zapisnik inspekcije od 23. ožujka 2015. godine)
10. Dana 26. ožujka 2015. godine doneseno je rješenje Službe za inspekcijske postupke kojim se obustavljaju daljnji radovi, te se investitora upućuje na ishođenje konzervatorskih uvjeta i odobrenja za novi projekt s obzirom na činjenicu da je građevina uklonjena te se više ne radi o rekonstrukciji nego o izgradnji zamjenske građevine.
11. Na temelju navedenog rješenja inspekcije investitor podnosi žalbu 9. travnja 2015. godine, te je žalba dostavljena Povjerenstvu za žalbe Ministarstva kulture 11. svibnja 2015. godine na daljnje postupanje.
12. Trenutačno je u postupku izdavanje posebnih uvjeta za izgradnju zamjenske građevine od strane nadležnog Konzervatorskog odjela.

Na temelju iznesenog proizlazi:

- glavni projekt nije izrađen sukladno izdanim posebnim uvjetima zaštite;
- izdanim posebnim uvjetima nije predviđeno rušenje zidova radi novog rasporeda otvora, već vraćanje izvornih, naknadno zazidanih otvora, te djelomično preoblikovanje postojećih otvora odobreno iz funkcionalnih razloga;
- objekt se nalazi u neposrednoj blizini barokne crkve Gospe od anđela, te zgrade Stare škole, smještene u krugu istog trga, koja je nedavno obnovljena i prenamijenjena u turistički objekt, boutique hotela, u cijelosti uz konzervatorski nadzor i prema posebnim uvjetima zaštite. Unatoč blizini montažnog i lako uklonjivog objekta supermarketa, prisutna je tendencija kvalitetnog i prihvatljivog uređenja povijesne strukture u skladu s rezidencijalnom turističkom arhitekturom;
- zahtjev za potvrdu glavnog projekta odbijen je u zakonskom roku, isključivo zbog pitanja izvođenja podzemne garaže i lokacije prilazne rampe, dok je

masivni istak ventilacije preoblikovan na adekvatan način, te nije predstavljao bitni razlog odbijanja dostavljenoga glavnog projekta;

- Konzervatorski odjel u Rijeci nije ni na koji način obaviješten o postupanjima nadzornog inženjera, kao niti o nastalim statičkim problemima, a što bi omogućilo prilagođavanje zahvata novonastaloj situaciji, budući da je izvođenje podzemne etaže podruma dopušteno isključivo s obzirom na pozitivno mišljenje statičara o mogućnosti izvođenja etaža bez narušavanja statičke sigurnosti građevine;
- Odjel nije primio niti dobio na uvid navedenu molbu od 12. prosinca 2014. godine, za koju se i u predmetnom zastupničkim pitanju navodi da je proslijeđeno građevinskoj inspekciji, a ne Konzervatorskom odjelu, te se stoga nije mogao niti očekivati odgovor Konzervatorskog odjela;
- prema anonimnim telefonskim dojavama građana objekt je aktivno srušen tijekom vikenda, a ne urušen zbog trajanja postupka
- rekonstrukcija objekta i izgradnja zamjenske građevine predstavljaju dva fizički i zakonski različita zahvata budući da u skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/2003, 157/2003, 87/2009, 88/2010, 61/2011, 25/2012, 152/2013 i 156/2014) konzervatorski odjeli dopuštenje za uklanjanje značajnih objekta unutar zaštićene zone mogu donijeti isključivo na temelju mišljenja Hrvatskog vijeća za kulturna dobra, o čemu je stranka usmeno pravovremeno obaviještena;
- navedenim rješenjem inspekcije naloženo je ishođenje novih posebnih uvjeta, a ne izdavanje potvrde izmjene i dopune glavnog projekta, budući da se glavni projekt odnosio na rekonstrukciju postojeće, a ne izgradnju zamjenske građevine;
- iz gore navedenog proizlazi da su akti Konzervatorskog odjela u Rijeci izdavani u zakonskom roku, te da trajanje procedure ishođenja potrebne dokumentacije proizlazi isključivo iz zahtjeva investitora neusklađenim s važećom prostornoplanskom dokumentacijom, te iz regularnog trajanja procedure donošenja izmjena i dopuna prostornoplanske dokumentacije, a što nije nadležnost Konzervatorskih odjela i Ministarstva kulture. Time izazvano trajanje postupka ne može biti opravdanim razlogom pritisaka na Konzervatorski odjel, kao ni pristajanja na neadekvatna rješenja. S obzirom na veličinu investicije spomenutu u predmetnom zastupničkom pitanju, investitoru se maksimalno izašlo u susret, uz zahtjev za očuvanjem barem najvažnijih obilježja građevine i uređenja parcele, što predstavlja spomeničko svojstvo zaštićene kulturno povijesne cjeline Velog Lošinja
- ukazuje se također da su u slučaju jednako vrijedne i velike investicije u susjedni objekt Stare škole u Velom Lošnju, prenamijenjen u boutique hotel, u cijelosti poštovani posebni uvjeti zaštite i važeća prostornoplanska dokumentacija, te je rekonstrukcija prema izvornom stanju s ishođenjem sve potrebne dokumentacije realizirana za godinu dana i 4 mjeseca, završno sa tehničkim pregledom;
- postupci i odluke Konzervatorskog odjela i njegovih službenika provedeni su u skladu s načelima konzervatorske struke. U ovom slučaju radi se o neprihvatanju bitnih i opravdanih konzervatorskih zahtjeva od strane investitora, koji je bespravno uklanjajući preostale obodne zidove povijesne građevine unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline u konačnici i sam postao bespravni graditelj.

Glavni problem u ovom predmetu, ali nažalost i u mnogim sličnima je zahtjev investitora za prekomjernim povećanjem kapaciteta građevine i parcele koje sa konzervatorskog stručnog gledišta nije prihvatljivo u osjetljivom povijesnom kontekstu. U konkretnom slučaju radi se o višekratnom povećanju kvadrature građevine, koje uključuje dogradnju građevine, izgradnju podzemne garaže i pristupne rampe te parkirališta s iskopom čitave površine parcele kojim se uništava povijesni vrt.

Prema važećoj prostornoplanskoj dokumentaciji u trenutku podnošenja zahtjeva investitora nije bilo moguće graditi podzemne garaže, te je za ovakve zahvate bilo potrebno izmijeniti i prostornoplansku dokumentaciju, što je postupak izvan izravne nadležnosti konzervatorske službe.

Temeljem iskustva iz konzervatorske prakse može se zaključiti da problemi nastaju kada investitor zapravo ne želi zadržati postojeću povijesnu građevinu, već pod parolom obnove baštine želi iskoristiti atraktivnu lokaciju u povijesnoj jezgri za izgradnju nove građevine kapaciteta neprimjerenih zadanom povijesnom kontekstu. Konzervatorskoj struci jasno je da povijesna građevina mora imati namjenu i biti korištena da bi se mogla sačuvati i održivo koristiti. Takva građevina može dobiti novu namjenu, biti obnovljena i opremljena suvremenim tehničkim uređajima, a zbog potrebnih kapaciteta često većih od postojećih, u mnogim slučajevima prihvaćaju se adaptacije i dogradnje u opseg koji ne ugrožava svojstva kulturnog dobra. O takvom pristupu i uspješnom rezultatu svjedoče brojni primjeri prenamjene povijesnih građevina u male obiteljske hotele i pansione u povijesnim gradovima duž jadranske obale. To su ujedno i primjeri dobre suradnje investitora i konzervatora, gdje su investitori prepoznali i svjesno odabrali povijesnu građevinu ili sklop kao resurs i dodanu vrijednost buduće turističke ponude.

Neosporna je činjenica da je investitor odnosno izvođač radova svojim postupcima i bespravnim zahvatima doveo građevinu u stanje ruševine. Nakon posljedično nastalih dodatnih oštećenja zidova, kuća je u potpunosti srušena bez znanja nadležnog konzervatorskog odjela.

Eventualno potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnice, dat će prof. Berislav Šipuš, ministar kulture.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/15-18/175

URBROJ: 65-15-02

Zagreb, 7. svibnja 2015.

50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Prilježeno: 08-05-2015	
Klasifikacijska oznaka: 021-12/15-01/171	Org. jed. 56301
Urudžbeni broj: 65-15-01	Pril. 2 Vrij. —

10

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

U prilogu upućujem zastupničko pitanje dr. sc. Mirele Holy, zastupnice u Hrvatskom saboru, postavljeno sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

Molim odgovorite na postavljeno zastupničko pitanje, sukladno odredbi članka 142. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u roku od 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno.

MIRELA HOLY,
zastupnica u Hrvatskom saboru

Zagreb, 06. svibnja 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: U 6 -05- 2015		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/15-18/175	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
6531-15-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje

Poštovani gospodine Leko,

molim Vas da temeljem članka 140. Poslovnika Hrvatskog sabora prosljedite moje zastupničko pitanje predsjedniku Vlade Republike Hrvatske gospodinu Zoranu Milanoviću, a koje se nalazi u prilogu ovoga dopisa.

S poštovanjem,

dr. sc. Mirela Holy

Prilog: kao u tekstu

MIRELA HOLY,
zastupnica u Hrvatskom saboru

Zagreb, 06. svibnja 2015.

PREDSJEDNIK VLADE RH
GOSPODIN ZORAN MILANOVIĆ

PREDMET: ZASTUPNIČKO PITANJE

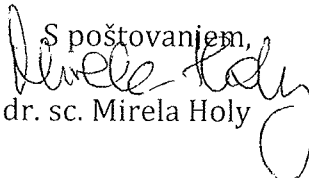
Poštovani predsjedniče Vlade,

obratili su mi se investitori Boran Lončarić i Radovan Smetko koji su ogorčeni zbog neshvatljivih postupaka Ministarstva kulture, Konzervatorskog odjela u Rijeci u predmetu rekonstrukcije, dogradnje i prenamjene objekta Villa Leva u Velom Lošinj. Nakon punih pet godina procedura i uplaćenih 250.000 kuna komunalne i vodne naknade nadležno tijelo u Malom Lošinj im je krajem rujna prošle godine izdalo Potvrdu glavnog projekta za rekonstrukciju, dogradnju i prenamjenu objekta Villa Leva u Velom Lošinj. Godinu dana ranije izdana je lokacijska dozvola koja je postala pravomoćna. Glavni projekt je napravljen prema konzervatorskim uvjetima izdanim od Konzervatorskog odjela u Rijeci. Objekt je iz 1880. godine i nije zaštićen, ali se nalazi u zaštićenoj urbanoj cjelini Velog Lošinja. Uz sami objekt, u zaštićenoj urbanoj sredini, sagrađen je veliki montažni dućan, uz objekt se nalazi nekoliko velikih kontejnera za odlaganje otpada, a Elektra je postavila ogromne betonske stupove, sve uz znanje Konzervatorskog zavoda. Prije deset godina u Villi su se urušile stropne drvene konstrukcije, a prije pet godina se urušila lijeva strana krovišta. Odobren je projekt po kojemu se sve ruši osim vanjskih zidova, a i oni se dijelom ruše zbog novog rasporeda prozora. Ostanak starih vanjskih zidova je bila želja investitora. Nakon izdane Potvrde glavnog projekta, konzervatori iz Rijeke su tu Potvrdu glavnog projekta još trebali potvrditi da bi se moglo otvoriti gradilište. Umjesto da konzervatori odmah izdaju potvrdu Potvrde glavnog projekta nakon više od 30 dana stiglo je Rješenje iz Rijeke od 06. studenog 2014. da odbijaju potvrditi Potvrdu glavnog projekta. Zbog neznanja nadležne konzervatorice u Rješenju je napisano da se u projektu pojavio lift kojeg prije nije bilo. Kada je shvaćena pogreška, 28. studenog 2014. Konzervatorski odjel iz Rijeke konačno izdaje Potvrdu Potvrde glavnog projekta. Investitori nakon toga angažiraju izvođača radova. Deset dana nakon početka radova, nadzorni inženjer zaustavlja radove jer smatra da se na postojeće vanjske nosive zidove koji prema odobrenom projektu jedini ostaju neće moći postaviti nove stropne konstrukcije, ni izvesti podzemna etaža odobrena projektom, a glavni projektant konstrukcije potvrđuje mišljenje nadzornog inženjera. Stoga investitori koji projekt žele odraditi sukladno zakonima Ministarstvu kulture podnose 12.12.2014. Molbu za razgradnju i ponovnu rekonstrukciju vanjskih nosivih zidova Ville Leve zajedno s dopisima nadzornog inženjera i izvještajem statičara-projektanta. Kada bi i bilo tehnički moguće sačuvati te zidove oni se ne bi ni vidjeli jer po odobrenom projektu na te stare vanjske zidove iznutra dolazi nova izolacija i žbuka, a izvana nova fasada. Krajem prosinca 2014. investitori su razgovarali s načelnikom konzervatora u Zagrebu gospodinom Petrincem koji ih obavještava da je Molbu proslijedio građevinskoj inspekciji. Na gradilištu se nije radilo punih 40 dana jer se 40 dana čekao odgovor konzervatora na Molbu podnesenu 12. prosinca 2014. Zbog velikih kiša i

orkanske bure krajem prosinca i siječnja zidovi su se počeli osipati i urušavati i postali su velika opasnost za sigurnost ljudi, pa su investitori nakon 40 dana čekanja morali ukloniti urušenu kuću i krenuli su s iskopom podzemne garaže i podzemne etaže Ville Leve prema važećoj Potvrdi glavnog projekta. Nove zidove nisu namjeravali graditi prije no konzervatori ne odobre izmjenu i dopunu Glavnog projekta. Inspekcija Ministarstva kulture je izašla na teren tek 20. ožujka 2015., dakle sto dana nakon podnesene Molbe, dakle nakon više od tri puta prekršenog zakonskog roka. Dana 24. ožujka 2015. investitori su podnijeli Zahtjev za izdavanje Potvrde izmjene i dopune glavnog projekta koji se odnosi samo na nove vanjske noseće zidove, a 26. ožujka 2015. inspekcija Ministarstva kulture donosi Rješenje kojim se naređuje obustava građevinskih radova, a u Rješenju navode da nisu sačekali traženo mišljenje Ministarstva od 12.12.2014. Nastavak radova uvjetuje se pribavljanjem novih konzervatorskih uvjeta i odobrenjem nadležnog tijela, a Zahtjeve za to investitori su podnijeli dva dana prije samog Rješenja. Nakon pet godina čekanja da se dobiju sve dozvole Konzervatorski odio u Rijeci je zatvorio gradilište jer su se urušila četiri zida stara 130 godina, za koja se zbog nove izolacije iznutra i nove fasade izvana ne bi ni znalo da ostaju. U Rješenju bez argumenata i logike je greškom napisano da se iskop mora sanirati u roku od 120 dana od zaprimanja Rješenja. Ispravno bi bilo od dana kada se ponovo odobre radovi. Investitori su podnijeli Žalbu na to Rješenje koje će biti nemoguće izvršiti ako prije tog roka ista institucija koja je zatvorila gradilište ne odobri nastavak radova. Sredinom travnja nadležna konzervatorica, ista zbog koje je otvaranje gradilišta kasnilo dva mjeseca, investitorima je u telefonskom razgovoru rekla da piše Rješenje na Zahtjev za izdavanje Potvrde izmjene i dopune glavnog projekta od 24. ožujka 2015. i da će biti negativno jer glavni projekt koji je dobio sve dozvole i za koji je sama izdala Potvrdu kojom se potvrđuje Potvrda glavnog projekta više nije dobar, prevelik je pa će dobiti konzervatorske uvjete za manji objekt bez mansarde. Najstrašnije je što je projekt odobren prije par mjeseci, a koji više nije dobar, morao biti baš takav da ga konzervatori odobre. Konzervatoricu ne zanimaju troškovi zatvorenog gradilišta, dosadašnji troškovi investitora, ne zanima je plaćena komunalna i vodna naknada na kubikažu projekta odobrenog krajem prošle godine. Ne zanima je što je prema odobrenom projektu već naručen i plaćen materijal. Najmanje je zanima javni interes jer je Veli Lošinj pun oronulih vila, a Villa Leva je već mogla i morala umjesto rugla ponovno postati ukras Velog Lošinja.

Slijedom prethodno rečenog molim Vas da mi odgovorite na sljedeća pitanja:

Je li ovo primjer na koji Vlada RH potiče investicije i štiti sigurnost ulaganja? Zbog čega da investitori poštuju zakone kada oni koji ih ne poštuju bolje prolaze (npr. bespravni graditelji)? Zbog čega nadležni Konzervatorski odjel postupa na ovakav način? Je li to način na koji reketare investitora da plati mito ili odustane od projekta zbog nečijeg interesa?

S poštovanjem,

dr. sc. Mirela Holy